



Ecoscan Bestemmingsplan Cruquiusgebied

toetsing aan de natuurwetgeving

Amvest

28 februari 2013

Definitief rapport

BC5930-102-104

Entrada 301
Postbus 94241
1090 GE Amsterdam
+31 20 569 77 00 Telefoon
Fax
info@amsterdam.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoningdhv.com Internet
Amersfoort 56515154 KvK

Documenttitel Ecoscan Bestemmingsplan Cruquiusgebied
toetsing aan de natuurwetgeving
Verkorte documenttitel Ecoscan Cruquiusgebied
Status Definitief rapport
Datum 28 februari 2013
Projectnaam Bestemmingsplan Cruquiusgebied
Projectnummer BC5930-102-104
Opdrachtgever Amvest
Referentie BC5930-102-104/R/904848/Amst

Auteur(s) C.W. Kuijsten
Collegiale toets Ilco van Woerse
Datum/paraaf 28-2-2014
Vrijgegeven door Jeroen Groenendijk
Datum/paraaf 28-2-2014



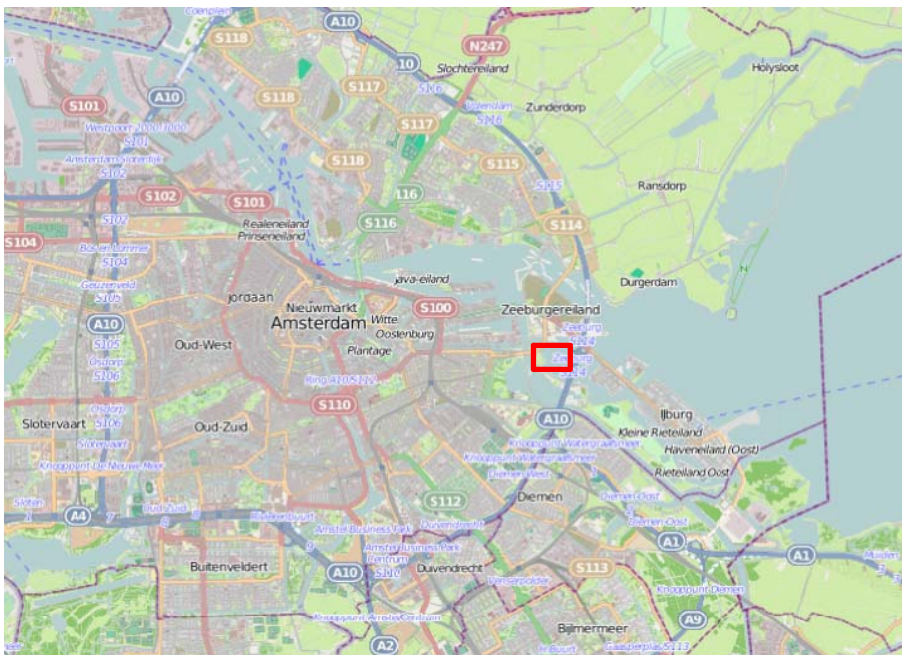

INHOUDSOPGAVE

	Blz.	
1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Afbakening	2
1.3	Voorgenomen werkzaamheden	3
1.4	Beschrijving plangebied	3
2	JURIDISCH KADER FLORA- EN FAUNAWET	6
2.1	Beschermingscategorieën en verbodsbepalingen	6
2.2	Beoordelingskader Flora- en faunawet	7
3	BESCHERMDE SOORTEN	12
3.1	Flora	12
3.2	Vogels	14
3.3	Zoogdieren	15
3.3.1	Vleermuizen	15
3.3.2	Overige zoogdieren	15
3.4	Reptielen en amfibieën	16
3.5	Vissen	16
3.6	Ongewervelde dieren	16
3.7	Conclusie	16
4	EFFECTEN EN JURIDISCHE CONSEQUENTIES	17
4.1	Broedvogels	17
4.1.1	Algemene broedvogels	17
4.1.2	Huismus	17
4.1.3	Nader onderzoek	17
4.2	Planten	18
4.2.1	Nader onderzoek	18
4.3	Vleermuizen	18
4.3.1	Nader onderzoek	18
5	MITIGATIE	20
5.1	Broedvogels	20
5.2	Huismus	20
5.3	Planten	20
5.4	Vleermuizen	20
6	CONCLUSIE	22
6.1	Vervolgstappen	22
7	LITERATUUR	23

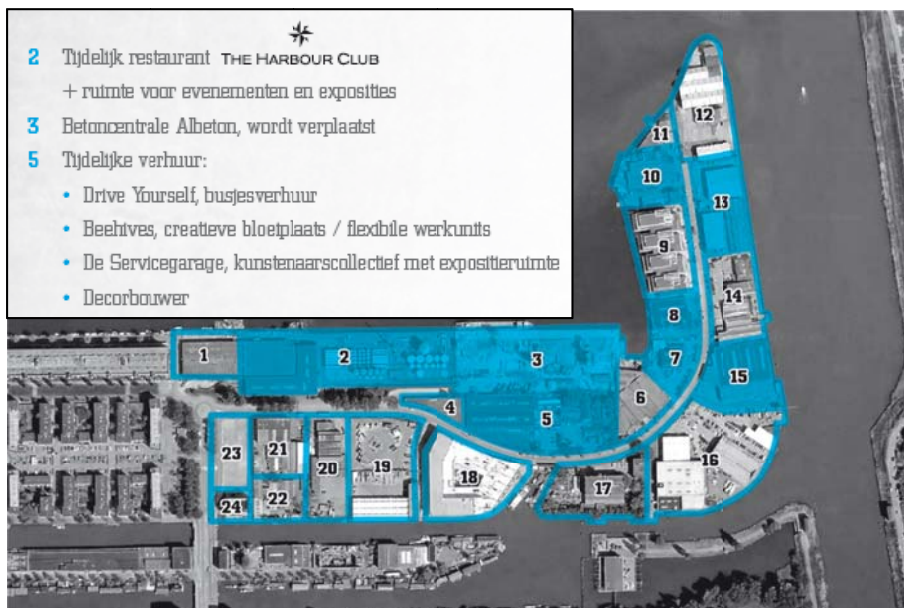
1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Amvest is van plan het Cruquiusgebied in het oostelijk havengebied van Amsterdam te ontwikkelen. Oude loodsen, woningen, braakliggende terreinen en enkele woningen moeten plaatsmaken voor een nieuw woon-, werk- en recreatiegebied. In onderstaande figuren is de ligging van het plangebied weergegeven.



Figuur 1.1 Ligging plangebied in de grotere omgeving van Amsterdam



Figuur 1.2 Ontwikkellocatie Cruquiusgebied, het plangebied bestaat uit de genummerde locaties 2 (deels), 3 en 5.

Voor de beoogde gebiedsontwikkeling is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Hiervoor is het nodig om de mogelijke effecten op beschermde natuur weer te geven en weer te geven of het reëel is, dat de eventueel benodigde vergunningen en ontheffingen verkregen worden. Daarom wordt in het kader van de natuurwetgeving een Quickscan gemaakt voor het plangebied.

1.2 Afbakening

Natuurbescherming in Nederland is onder te verdelen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura2000-gebieden) en via het beleidsinstrument van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Soortbescherming is geregeld via de Flora- en faunawet. Voor een bestemmingsplanwijziging is het noodzakelijk om de mogelijke effecten op beschermde natuur weer te geven en weer te geven of het reëel is, dat de eventueel benodigde vergunningen en ontheffingen verkregen worden. Voor het plangebied is een toetsing aan de wetgeving noodzakelijk (QuickScan).

Het onderzoek dat wordt uitgevoerd bestaat uit de volgende onderdelen:

Flora- en faunawet

- Bepalen van de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten op basis van beschikbare verspreidingsgegevens (o.a. waarneming.nl en telmee.nl) en habitatgeschiktheid op basis van een eenmalig verkennend veldbezoek;
- Beoordelen of en welke effecten ten gevolge van de sloop optreden en of die leiden tot een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet;
- Beoordelen of nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten nodig is;
- Indien overtreding van de Flora- en faunawet niet is uit te sluiten, beoordelen of in de toekomst ontheffing kan worden verkregen en/of welke mitigerende en compenserende maatregelen daar op hoofdlijnen voor nodig zijn.

Natuurbeschermingswet

Via de Natuurbeschermingswet 1998 zijn Natura2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten beschermd. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied betreft het Markermeer & IJmeer op een afstand van circa 1,7 kilometer. Overige Natura2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten liggen op meer dan drie kilometer van het plangebied.

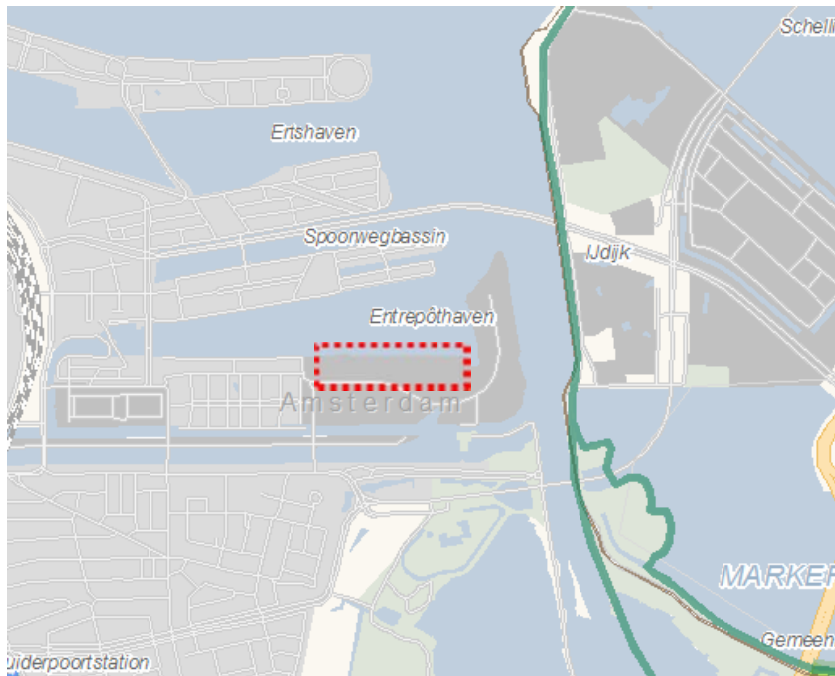
Vanwege de afstand tot het Natura 2000-gebied, de ligging van het plangebied binnen een intensief 'lawaaï' industriegebied, drukke woonwijken en intensief bevaren vaargeul en het feit dat tussen de planlocatie en het Natura2000-gebied nog de snelweg A10 ligt, worden geen negatieve effecten verwacht op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura2000-gebied Markermeer en IJmeer.

Daarom maakt het onderdeel Natuurbeschermingswet 1998 geen onderdeel uit van deze rapportage.

EHS

De dichtstbijzijnde EHS bestaat uit de Robuuste Ecologische Verbindingszone (evz). Deze loopt door de mond van het Amsterdam Rijnkanaal en de westzijde van het Zeeburgereiland (zie figuur 1.1). De afstand van het plangebied tot deze evz bedraagt ca. 300 meter. De ecologische verbindingzone is aangewezen voor onder andere

meervleermuis, noordse woelmuis, waterspitsmuis, rugstreeppad, wezel, hermelijn, rivierdonderpad en ringslang.



Figuur 1.3 Ligging plangebied t.o.v. EHS (bron: <http://maps.noord-holland.nl/extern/gisviewers/natuurbeheerplan/>)

Het EHS beleidskader is niet van toepassing, omdat de ingreep niet binnen de EHS plaatsvindt en er geen activiteiten plaatsvinden die door externe effecten de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS hier aantasten. Het omvormen van het plangebied is van tijdelijke aard en in de toekomstige situatie treden geen situaties op die voor meer verstoring zorgen (t.o.v. de huidige situatie) van soorten waarvoor de evz is aangewezen. Effecten op de wezenlijke kenmerken en waarde van de EHS zijn niet aan de orde.

1.3 Voorgenomen werkzaamheden

In het kader van de gebiedsontwikkeling dient een betoncentrale verplaatst te worden, worden enkele loodsen en mogelijk enkele monumentale panden aan de Cruquiusweg gesloopt. Of het gebouw van de Harbourclub blijven bestaan is op dit moment nog niet duidelijk. Naast het amoveren van de betoncentrale en enkele gebouwen zal een deel van het aanwezige 'groen' in tuinen, langs wegen en braakliggende terreinen ook verdwijnen ten koste van een andere inrichting of andere functie. Hoe het terrein er in de toekomst exact uit komt te zien is nog niet duidelijk. Wel is duidelijk dat dit zal bestaan uit een mengeling van wonen, werken en recreatie.

1.4 Beschrijving plangebied

Het Cruquiusgebied is een bedrijventerrein dat van oudsher aan de rand van de stad lag en wordt gedomineerd door industriële bedrijven. In de loop van de jaren is de omgeving sterk veranderd. Nu ligt het bedrijventerreinen in de stad, ingeklemd tussen de Indische

Buurt, het Oostelijk Havengebied en IJburg. De oorspronkelijke functie als werk/industriegebied is aan het veranderen. Het gebied maakt een rommelige indruk, met een mix van lege terreinen, nieuwbouw, zware industrie, kleinschalige bedrijvigheid in oude loodsen en tijdelijke creatieve functies (Bron: Keuzenotitie, Bestemmingplannen Oostelijk Havengebied Noord en Cruquius).

Het plangebied bestaat uit een betoncentrale, enkele oude loodsen met diverse functies (autoverhuur, horeca, creatieve sector) en braakliggende terreinen en groen langs wegen en in tuinen.



Figuur 1.3: Foto-impressie van het plangebied.

2 JURIDISCH KADER FLORA- EN FAUNAWET

2.1 Beschermingscategorieën en verbodsbepalingen

Inleiding

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland door middel van een aantal verbodsbepalingen (zie tabel 2.1). In de wet zijn soorten opgenomen die op landelijk dan wel op Europees niveau zeldzaam en/ of bedreigd zijn of worden. De Flora- en faunawet beoogt niet het in stand houden van een statische populatiegrootte, maar wel het functioneren van de betreffende populatie. Zo kan in sommige gevallen ook met een kleiner aantal individuen de populatie duurzaam blijven voortbestaan. Dit is onder andere afhankelijk van de talrijkheid van de soort, maar ook van zijn flexibiliteit om andere gebieden te bereiken en te koloniseren.

Zorgplicht

In de eerste plaats geldt voor alle inheemse planten- en diersoorten, beschermd of niet, de zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

Beschermingscategorieën

Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Artikel 75 in werking getreden, waarmee drie beschermingsregimes zijn vastgesteld. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën; dit zijn de zogenaamde tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet. In dit hoofdstuk zal meerdere malen worden verwezen naar deze tabellen.

De beschermde soorten van tabel 1 zijn soorten die in Nederland algemeen voorkomen. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, waaronder de geplande werkzaamheden vallen, geldt een algemene vrijstelling en is geen ontheffing nodig. Voor deze soorten is er geen noodzaak voor inventarisaties. Soorten van tabel 2 en 3 zijn strenger beschermd. Voor deze soorten geldt een ontheffingsplicht bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, terwijl voor soorten van tabel 2 ook met een goedgekeurde gedragscode gewerkt kan worden. Bij het afwegingskader is informatie over de verspreiding van de betreffende soort noodzakelijk.

Voor de soorten, genoemd in tabel 2 van de Flora- en faunawet, is een "lichte toets noodzakelijk". In de lichte toets moet er voor worden gezorgd dat de gunstige staat van instandhouding wordt gegarandeerd en de activiteit moet een redelijk doel dienen.

Voor soorten genoemd in tabel 3 geldt een "uitgebreide toets". Er mag hierin geen andere bevredigende oplossing zijn voor de geplande activiteit, de gunstige staat van instandhouding dient te worden gewaarborgd en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. De gunstige staat van instandhouding van soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn dient lokaal beoordeeld te worden. Voor de overige soorten uit tabel 3 is de landelijke populatie van belang.

Tabel 2-1: Relevante verbodsbepalingen Flora- en faunawet.

Artikel 2 (zorgplicht)	<p>1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.</p> <p>2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.</p>
Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, hollen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
Artikel 13	Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, ..., te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, ..., binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2.2 Beoordelingskader Flora- en faunawet

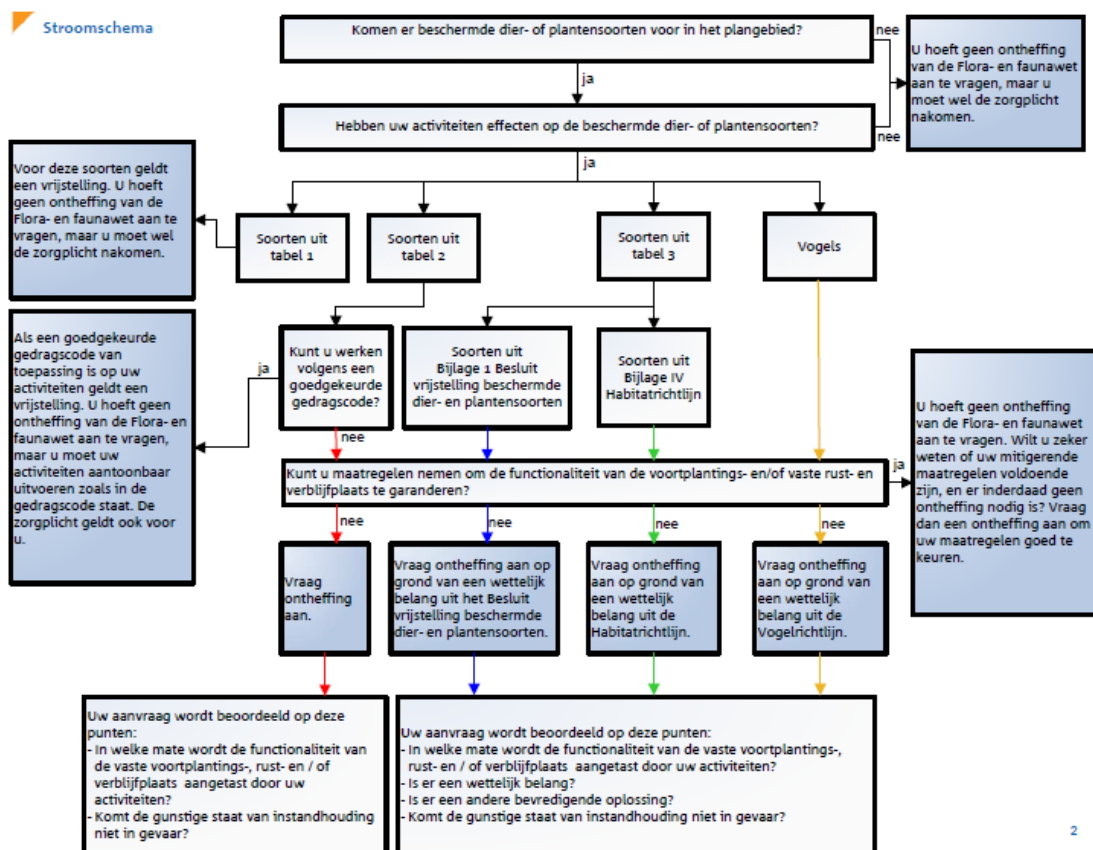
Het stroomschema in figuur 2.1 geeft weer welke stappen er doorlopen dienen te worden om vast te stellen of er bij het uitvoeren van de werkzaamheden verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor een ontheffing dient te worden aangevraagd. Indien er beschermde soorten van de tabellen 2 of 3 aanwezig zijn in het plangebied en de activiteiten een mogelijk negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding, dient te worden vastgesteld of het project kan worden uitgevoerd, waarbij een overtreding van de Flora- en faunawet wordt voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen. Zo ja, dan is geen ontheffing ex art. 75c nodig.

Kan er ondanks het treffen van voorzorgsmaatregelen niet worden uitgesloten dat er negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten optreden, dan geeft het stroomschema van figuur 2.1 de te doorlopen stappen weer. Afhankelijk van de 'zwaarte' van de te beschermen soort en de impact van het initiatief op de staat van instandhouding, aanwezigheid van een goedgekeurde gedragscode, zijn er verschillende opties mogelijk. Indien de uitkomst is dat er een ontheffing nodig is, dan is een belangrijk beoordelingscriterium in hoeverre de 'functionaliteit' voor een

specifiek soort intact blijft. Vogels nemen een bijzondere plaats in de Flora- en faunawet; zij worden in deze paragraaf afzonderlijk behandeld.

Mitigerende maatregelen

Het is mogelijk om een overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen door, vóórdat de werkzaamheden van start gaan, voorzorgsmaatregelen te treffen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten. Mitigerende maatregelen zijn gericht op het voorkómen van de negatieve gevolgen van een activiteit. Dit moet gebeuren binnen het plangebied en voor de soorten die daar vóórkomen. Het dient te worden voorkomen dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort wordt aangetast.



Figuur 2.1: Stroomschema van de stappen, die doorlopen dienen te worden om vast te stellen of er een ontheffingsplicht is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Bron: LNV, 2009.

Er zijn 10 punten die kunnen worden gebruikt ter ondersteuning van de vraag of de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de betreffende soort behouden blijft door het nemen van mitigerende maatregelen (LNV, 2009):

1. De plek of het gebied wordt met een zekere mate van bestendigheid gebruikt. Er is geen sprake van incidenteel gebruik, maar van een vaste rust- en verblijfplaats;

2. De plek of het gebied blijft voorzien in alles wat nodig is voor een specifiek individueel dier in dat gebied en voor alle exemplaren van de populatie ter plekke, om succesvol te kunnen voortplanten of om te kunnen rusten;
3. Er is op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, een achteruitgang van de ecologische functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats. De diverse functies die een gebied heeft, dienen behouden te blijven;
4. Door mitigerende maatregelen worden negatieve effecten uitgesloten. Dit kunnen negatieve effecten zijn op zowel de kwaliteit als de kwantiteit van functies in het gebied;
5. Mitigerende maatregelen zijn preventief. Dit houdt dus in dat in voorkomende gevallen de mitigatie niet alleen aanwezig is, maar ook functioneert;
6. Mitigerende maatregelen moeten leiden tot een verbetering of behoud van de ecologische functionaliteit van het gebied (kwantitatief/kwalitatief) voor de betreffende soort;
7. Het positieve effect van mitigatie geeft in evenredige mate ruimte voor de negatieve effecten van de ingreep. De duurzame ecologische functionaliteit mag op geen enkel moment slechter worden;
8. Het succes van mitigerende maatregelen moet met een hoge mate van zekerheid vóóraf vaststaan en wordt beoordeeld aan de hand van ecologische criteria;
9. De staat van instandhouding en de zeldzaamheid van een diersoort zijn van belang bij het treffen van mitigerende maatregelen;
10. De controle op het effect van de maatregelen is een onderdeel van het ecologisch werkprotocol.

Indien er voor het uitvoeren van mitigerende maatregelen dieren gevangen en verplaatst moeten worden, is dat geen overtreding van Artikel 9 (vangen) en 13 (verplaatsen). Het is namelijk niet de bedoeling om dieren aan de natuur te onttrekken. Het is toegestaan om soorten te verplaatsen uit de directe gevarenszone naar een vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit moet gebeuren binnen de daarvoor benodigde tijd. De soorten dienen ook in één keer te worden verplaatst, zonder onnodig oponthoud. Het vangen en verplaatsen dient te gebeuren buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort. Het vangen en verplaatsen dient te gebeuren door of onder de begeleiding van een ter zake kundige. Stressgevoelige dieren, zoals muizen, vleermuizen en vogels, worden in principe niet verplaatst; bij deze diergroepen dient ervoor te worden gezorgd dat ze uit eigen beweging het werkterrein kunnen verlaten.

Ontheffingsplicht

Er geldt een ontheffingsplicht als de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de beschermde soort uit tabel 2 en 3 niet kan worden gegarandeerd door het nemen van mitigerende maatregelen. Belangrijke vragen voor het verkrijgen van een ontheffing zijn:

1. In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
2. Is er een wettelijk belang (behalve bij soorten uit tabel 2)?
3. Is er een andere bevredigende oplossing (behalve bij soorten uit tabel 2)?
4. Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Binnen de categorie van strikt beschermde soorten (tabel 3) wordt onderscheid gemaakt in soorten uit AMvB (bijlage 1), Habitatrichtlijnsoorten (bijlage IV) en vogels (Vogelrichtlijn). Om ontheffing van de Flora- en faunawet te krijgen voor deze soortgroepen, dient het betreffende ruimtelijke ontwikkelingsproject één of meerdere van de geldige belangen te hebben die staan weergegeven in Tabel 2.1.

Tabel 2.1: Vereist wettelijk belang ter verkrijging van ontheffing voor strikt beschermde soorten (tabel 3 FF-wet en vogels). Een “x” betekent dat het belang geldig is voor de betreffende soortgroep.

<i>Wettelijk belang</i>	<i>AMvB Bijlage 1</i>	<i>HR Bijlage IV</i>	<i>Vogels</i>
<i>Bescherming van flora en fauna</i>	x	x	x
<i>Veiligheid van het luchtverkeer</i>	-	-	x
<i>Volksgesondheid/Openbare veiligheid</i>	x	x	x
<i>Dwingende redenen van groot openbaar belang</i>	x	x	-
<i>Ruimtelijke inrichting/ontwikkeling</i>	x	-	-

Vogels

De bescherming van vogels neemt binnen de Flora- en faunawet een aparte positie in. In de Flora- en faunawet is de bescherming van de meeste vogelsoorten gericht op de nesten van broedvogels. Dit houdt in dat de nesten van broedvogels gedurende het broedseizoen zijn beschermd. Het is gedurende het broedseizoen verboden om de nesten van broedvogels te verstoren en/of weg te nemen.

De vogelnesten vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van Artikel 11 van de Flora- en faunawet. Buiten het broedseizoen zijn nesten van de meeste vogelsoorten niet beschermd. Een ontheffing is niet noodzakelijk als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden en ook niet als er maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat er zich vogels vestigen op de bouwplaats. De Flora- en faunawet kent echter geen standaardperiode voor het broedseizoen (zie kader).

Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode januari tot oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

Er geldt echter voor een aantal vogelsoorten een uitzonderingspositie op het bovenstaande. Deze vogelsoorten zijn ingedeeld in een aantal categorieën en deze nesten zijn gedurende het gehele seizoen beschermd en dan gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld steenuil);
2. Nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke)

voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (roek, gierzwaluw en huismus);

3. Nesten van vogels (geen kolonievogels), die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (kerkuil, ooievaar, slechtvalk);
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (boomvalk, ransuil).
5. Nesten van vogels, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar dan toch over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, maar vragen wel extra onderzoek, omdat ze jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.

Twee belangrijke vragen bij de beoordeling of er voor de soorten uit de bovenstaande categorieën een ontheffing noodzakelijk is zijn de volgende:

- Is er voor de soort voldoende gelegenheid om zelfstandig een natuurlijk alternatief nest te vinden?
- Is er voor de soort voldoende mogelijkheid om met succes een kunstmatig alternatief nest aan te bieden?

3 BESCHERMDE SOORTEN

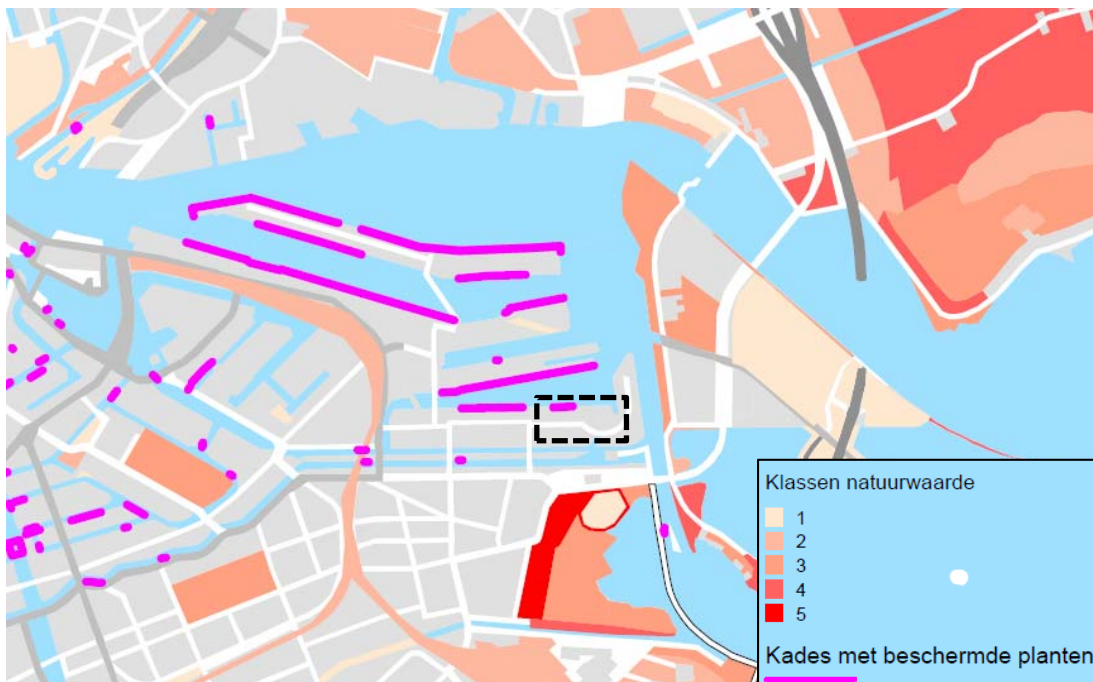
In dit hoofdstuk is per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten mogelijk aanwezig zijn binnen de planlocatie. Dit is bepaald aan de hand van vrij beschikbare verspreidingsgegevens (onder meer de websites: waarneming.nl en telmee.nl) en de habitatgeschiktheid op basis van een éénmalig verkennend veldbezoek.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op vrijdag 25 oktober 2013.

3.1 Flora

Op het terrein is ten oosten van de “Harbour Club” een braakliggend terrein aanwezig met veel verschillende pionierssoorten (figuur 3.1). Dit deelgebied valt buiten de scope van het plangebied. Beschermde plantensoorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet worden overigens op dit braakliggende terrein niet verwacht.

Langs de Cruquiusweg staan enkele bomenrijen met Canadese populieren en liggen uniforme grasveldjes met Robinia's en enkele andere boomvormers. Ook hier zijn geen beschermde planten aanwezig. Ter hoogte van deelgebied 5 (zie figuur 1.2) is het meeste groen aanwezig in de achtertuinen van de hier gelegen monumentale bebouwing. De achtertuinen zijn met hekwerken afgesloten en ontoegankelijk. Het gaat om verruigde gecultiveerde tuinen; naar verwachting komen hier geen beschermde planten voor. Aan de noordzijde van het plangebied ligt de Entrepothaven, hieraan grenzen de ‘Harbour Club’ en de betoncentrale. Uit literatuurgegevens is bekend dat de kades langs de Entrepothaven beschermde muurplanten herbergen (ten Hoopen et al., 2010). Het gaat om soorten als zwartsteel, tongvaren, steenbreekvaren en blaasvaren. Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten niet aangetroffen; het grootste deel van de kade kon echter niet goed onderzocht worden vanwege obstakels en hekwerken.



Figuur 3.1 Natuurwaardenkaart Amsterdam, 2007 (bron: www.amsterdam.nl)



Figuur 3.2 Enkele impressies van het 'groen' in en nabij het plangebied

Op het terrein zijn wel meerdere bomen aanwezig waarvoor bij kap, een omgevingsvergunning (kapvergunning) noodzakelijk is. Het gaat om de volgende

soorten: esdoorn, zomereik, es, berk, populier, haagbeuk, zwarte els, kers en witte abeel.

3.2 Vogels

In het plangebied broeden naar verwachting diverse algemene vogelsoorten. Tijdens het veldbezoek zijn o.a. koolmees, zwarte kraai, merel, heggenmus en winterkoning aangetroffen. In het plangebied zijn bomen, struiken en huizen aanwezig die geschikt zijn als broedlocatie voor algemene zangvogels.

Naast algemene broedvogels zijn in het plangebied ook zo'n 20 huismussen aangetroffen. De huismus is een soort van de Rode Lijst, waarvan het nest jaarrond is beschermd. De huismussen zijn aangetroffen op de deels vervallen woning/kantoorpanden van de voormalige oliefabriek Insulinde (figuren 3.3 & 3.4). Deze woningen bieden geschikt broedbiotoop voor huismussen; daarnaast zijn in de directe omgeving water, groenblijvende coniferen en hoog braamstruweel aanwezig. Voor zijn voedsel kan de huismus terecht op de braakliggende percelen, in de verruigde tuinen (zaden, bloemknoppen, bessen en insecten) en bij de door mensen bewoonde of anderszins in gebruik zijnde gebouwen, voor etensresten.



Figuur 3.3 Plangebied (blauwe kader) met leefgebied huismus (rode cirkel).



Figuur 3.4 Huismus en leefgebied huismus

Er zijn geen waarnemingen en nesten aangetroffen van overige broedvogels waarvan het nest jaarrond is beschermd.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 Vleermuizen

In het plangebied is een aantal gebouwen aanwezig dat in potentie geschikt is als verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen. Het gaat om de 'Harbour Club', de gebouwen van de voormalige oliefabriek Insulinde n.v. en enkele loodsen aan de Cruquiusweg. In het plangebied zijn geen geschikte bomen aangetroffen waarin verblijfplaatsen aanwezig zouden kunnen zijn. In de Canadese populieren bevinden zich geen gaten en losse schors waarin vleermuizen kunnen verblijven. Ook zijn de bomen in de verruigde tuinen nog relatief gaaf en ontbreken hierin holtes en scheuren.



Figuur 3.5 Gebouwen die in potentie geschikt zijn als verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten (rood)

Soorten die voorkomen in de omgeving van het plangebied zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis (<http://maps.amsterdam.nl/florafaua/>). Het is goed mogelijk dat één of meerdere van deze soorten verblijfplaatsen hebben in het plangebied. Dit is op grond van het veldbezoek (habitatgeschiktheid) en beschikbare verspreidingsgegevens niet aan te tonen of uit te sluiten.

Doorgaande lijnvormige groenstructuren en watergangen ontbreken in het plangebied waardoor belangrijke vliegroutes niet aanwezig zijn. Ook als foerageergebied is het plangebied slechts matig geschikt, er is relatief weinig groen aanwezig. Mogelijk fungeert de Entrepothaven tijdens windstille omstandigheden wel als foerageergebied voor de een aantal vleermuissoorten.

3.3.2 Overige zoogdieren

Streng beschermde zoogdieren zijn op grond van het aanwezige habitat uit te sluiten. Wel komen waarschijnlijk algemene soorten als egel en diverse (spits)muizensoorten voor.

3.4 Reptielen en amfibieën

In de omgeving van het plangebied zijn in het recente verleden waarnemingen van rugstreeppad gedaan (<http://maps.amsterdam.nl/florafafauna> en www.waarneming.nl). In het plangebied zelf is echter nauwelijks geschikt water aanwezig waarin de soort zich kan voorplanten. De enige aanwezige waterpartij betreft een sterk begroeide vijver in de tuinen rondom de voormalige oliefabriek.

De rugstreeppad is een echte pionierssoort. In stedelijke gebieden wordt hij regelmatig waargenomen in ruige, kunstmatig gecreëerde zandige milieus met losgrondige bodems die snel opwarmen, zoals opgespoten zandvlaktes en bouwterreinen. De voortplanting vindt plaats in ondiepe wateren zoals in drassig grasland met plassen, of ondiepe delen van sloten of meertjes, het liefst met weinig begroeiing of zelfs met kale oevers. Het is een slechte zwemmer dus oeverzones moeten zeer ondiep zijn. In het plangebied komen dergelijke milieus momenteel niet voor. Overige streng beschermde soorten amfibieën en reptielen ontbreken eveneens in het plangebied. Mogelijk komen wel algemene amfibieën voor rondom het complex van de oliefabriek, het gaat om soorten als gewone pad en bruine kikker.

3.5 Vissen

Er is geen oppervlaktewater aanwezig op het terrein; de aanwezigheid van vissen is daarmee uitgesloten. In de Entrepothaven grenzend aan het terrein komt waarschijnlijk rivierdonderpad voor.

3.6 Ongewervelde dieren

Er zijn geen waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied van streng beschermde ongewervelden. Op basis van aanwezig habitat kan worden uitgesloten dat streng beschermde insecten of andere ongewervelde dieren voorkomen.

3.7 Conclusie

Beschermde soorten die mogelijk voorkomen in het plangebied zijn alleen vleermuizen. In tabel 3.1 is een overzicht gegeven.

Tabel 3.1. Mogelijk aanwezige streng beschermde soorten in of nabij het plangebied

<i>Soortgroep</i>	<i>Aanwezigheid</i>	<i>Voorkomende soorten</i>	<i>Beschermings-categorie</i>
Flora	Mogelijk	blaasvaren, tongvaren, steenbreekvaren, zwartsteel	Tabel 2
Vogels	Ja	Diverse algemene soorten.	Vogels
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Ja	huismus	Vogels
Reptielen	Mogelijk	ringslang	
Vleermuizen	Mogelijk	Watervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis	Tabel 3

4 EFFECTEN EN JURIDISCHE CONSEQUENTIES

Op grond van aanwezig habitat en de landelijke en regionale verspreiding van soorten kan geconcludeerd worden dat het plangebied alleen van betekenis is voor vaatplanten, broedvogels en vleermuizen. Alleen van deze soortgroepen komen mogelijk streng beschermde soorten voor en zijn negatieve effecten als gevolg van de herontwikkeling niet uit te sluiten.

4.1 Broedvogels

Naast algemene broedvogels komt de huismus voor waarvan het nest jaarrond is beschermd. Voor de algemene broedvogels geldt dat ze alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen.

4.1.1 Algemene broedvogels

Wanneer herontwikkeling plaatsvindt in de broedperiode van vogels kunnen negatieve effecten optreden ten aanzien van broedende vogels. Dit betekent een overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet en hiervoor is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Een ontheffing wordt voor vogels echter alleen verleend wanneer sprake is van een wettelijk geldend belang (zie tabel 2.2). De beoogde herontwikkeling (is ruimtelijke ontwikkeling) vormt geen wettelijk belang.

Het is daarom noodzakelijk negatieve effecten ten aanzien van broedvogels te voorkómen.

4.1.2 Huismus

De nestplaats van de huismus is jaarrond beschermd. Wanneer herontwikkeling plaatsvindt van of rondom de gebouwen van de voormalige oliefabriek (rode cirkel figuur 3.3) wordt het leefgebied en daarmee de jaarrond beschermde nestplaats van de huismus verstoord en in het slechtste geval helemaal ongeschikt. Dit is een overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet, waarvoor een ontheffing vereist is. Een ontheffing wordt voor vogels echter alleen verleend wanneer sprake is van een wettelijk geldend belang (zie tabel 2.2). De beoogde herontwikkeling (is ruimtelijke ontwikkeling) vormt geen wettelijk belang.

Dat betekent dat het niet mogelijk is de gebouwen en tuinen van de voormalige oliefabriek te ontwikkelen zonder het nemen van specifieke maatregelen waardoor negatieve effecten op huismussen voorkómen worden.

4.1.3 Nader onderzoek

Om te onderbouwen welke maatregelen nodig zijn om negatieve effecten op de lokale populatie huismussen te voorkómen is het nodig dat aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar de huismus (populatieomvang en het specifieke gebruik van het plangebied). Daarnaast dienen huismussen in de ruimere omgeving in kaart gebracht te worden om de effecten op een hoger populatieniveau in beeld te brengen. Een tweede mogelijkheid is om de huismussen weg te lokken naar een in de nabijheid gelegen

gebouw dat blijft bestaan. Wanneer de huismussen uit een te slopen gebouw zijn vertrokken zijn negatieve effecten uitgesloten.

4.2 Planten

Mogelijk komen in het plangebied beschermde planten voor op de kade langs de Entreporthaven. Op dit moment is niet duidelijk of de kade onderdeel uitmaakt van de herontwikkeling; dit zal onder andere afhangen van de kwaliteit van de huidige kade. Voor deze toetsing zal uitgegaan worden van een 'worst-case' scenario, waarbij de huidige kade onderdeel uitmaakt van de herontwikkeling en werkzaamheden plaats zullen vinden aan de kade.

In het 'worst-case' scenario kunnen negatieve effecten optreden ten aanzien van beschermde muurplanten. Planten en hun groeiplaatsen kunnen worden vernield en beschadigd en planten kunnen van hun groeiplaatsen worden verwijderd. Dit is een overtreding van artikel 8 van de Flora- en faunawet.

Alle mogelijk vóórkomende muurplanten in het plangebied vallen onder tabel 2 van de Flora- en faunawet. Voor soorten uit tabel 2 geldt een vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling indien volgens een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt of kan een ontheffing verkregen worden van de Flora- en faunawet. De gemeente Amsterdam beschikt sinds 2009 over een goedgekeurde gedragscode

4.2.1 Nader onderzoek

Om te onderbouwen of negatieve effecten op muurplanten op de kade optreden is het nodig dat aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde muurplanten op de kade. Wanneer beschermde muurplanten worden aangetroffen, dienen aanvullende maatregelen genomen te worden om negatieve effecten op muurplanten op de kade te voorkómen of te minimaliseren.

4.3 Vleermuizen

Bouwwerken in het plangebied fungeren mogelijk als verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn weinig geschikte elementen en structuren aanwezig die kunnen dienen als foerageergebied. Als in één of meerdere gebouwen verblijfplaatsen aanwezig zijn, kunnen kleine elementen of marginale structuren echter een belangrijke functie hebben als vliegroute of foerageergebied.

Wanneer gebouwen gesloopt worden, waarin verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, gaan deze verblijfplaatsen verloren. Dit betekent een overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet. Er gaan dan voortplantings-, rust of vaste verblijfplaatsen verloren en individuen van de soort kunnen verstoord, gedood en/of verwond worden. Dit betekent een overtreding van artikelen 9, 10 en 11 van de Flora- en faunawet. Een ontheffing wordt voor vleermuizen (Habitatrichtlijn IV) echter alleen verleend wanneer sprake is van een wettelijk geldend belang (zie tabel 2.2). De beoogde herontwikkeling (is ruimtelijke ontwikkeling) vormt geen wettelijk belang.

4.3.1 Nader onderzoek

Om te onderbouwen of negatieve effecten op vleermuizen optreden is aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van vleermuizen in de gebouwen en de functie

van deze gebouwen voor vleermuizen. Indien één of meerdere gebouwen in gebruik zijn als verblijfplaats voor vleermuizen dienen mitigerende en compenserende maatregelen te worden getroffen zodat geen negatieve effecten optreden ten aanzien van deze soortgroep.

5 MITIGATIE

5.1 Broedvogels

Negatieve effecten ten aanzien van algemene broedvogels kunnen worden voorkómen door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te laten vinden of het plangebied buiten het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels. Sloop van gebouwen, kap van bomen en het verwijderen van groen dient in dat geval buiten de periode van half maart tot half augustus plaats te vinden.

Een tweede mogelijkheid is om voorafgaand aan bepaalde werkzaamheden of activiteiten te controleren of broedvogels aanwezig zijn binnen de verstoringszone van de geplande werkzaamheden. Indien er geen broedende vogels aanwezig zijn, kan de betreffende activiteit doorgaan. Wanneer binnen de verstoringszone broedvogels aanwezig zijn en verstoring kan worden verwacht, dient gewacht te worden met de activiteit tot de broedvogels uitgebroed zijn.

5.2 Huismus

Het is aannemelijk dat negatieve effecten op de huismus te mitigeren zijn, door voorafgaand aan de werkzaamheden geschikt nieuw leefgebied (voedsel, nest- en schuilgelegenheid) te realiseren als alternatief voor de bestaande nestgelegenheid en de werkzaamheden buiten de gevoelige periode van de soort (broedperiode) uit te voeren. Het nieuwe leefgebied dient zowel tijdens de herontwikkeling als in de permanente situatie een goed alternatief te bieden.

Bij een goed functionerend alternatief is alleen nog sprake van verstoring van de huidige nestplaatsen. Hiervoor kan -in tegenstelling tot vernietiging of overtreding van andere verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet- wel ontheffing verkregen worden voor herontwikkeling.

5.3 Planten

Negatieve effecten ten aanzien van de eventueel aanwezige muurplanten op de kade zijn te voorkómen door het nemen van mitigerende maatregelen. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden:

- Delen van de kade met beschermde muurplanten worden ontzien;
- Muurplanten worden met stukjes muur en specie verplaatst naar vergelijkbare groeiplaatsen (kan bij geringe aantallen exemplaren);
- Werkzaamheden aan de kade worden gefaseerd en kleinschalig uitgevoerd;
- De werkzaamheden worden bij voorkeur in de periode tussen 1 november en 1 april uitgevoerd;

5.4 Vleermuizen

Wanneer uit nader onderzoek blijkt dat in één of meerdere gebouwen die gesloopt worden verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dienen mitigerende en compenserende maatregelen genomen te worden.

Het is aannemelijk dat negatieve effecten op vleermuizen te mitigeren zijn, door voorafgaand aan de werkzaamheden geschikte nieuwe (tijdelijke) verblijfplaatsen te creëren als alternatief voor de bestaande verblijfplaatsen. Deze tijdelijke verblijfplaatsen dienen ruim voorafgaand aan de sloop gerealiseerd te zijn en te functioneren tijdens de sloop. Sloop dient plaats te vinden buiten de gevoelige periode van de soort, dit is afhankelijk van het type verblijfplaats (kraam- paar of winterverblijf). Ook dient de sloop op vleermuisvriendelijke wijze uitgevoerd te worden, dat betekent dat gebouwdelen waarin verblijfplaatsen aanwezig zijn eerst zorgvuldig en op maat ongeschikt gemaakt moeten worden. Tot slot dienen in de toekomstige situatie permanente verblijfplaatsen gerealiseerd te worden die ruimte bieden aan een even grote populatie als in de huidige situatie.

Bij goed functionerende alternatieve (tijdelijke en permanente) verblijfplaatsen is alleen nog sprake van tijdelijke versterking van vleermuizen. Hiervoor kan in tegenstelling tot vernietiging of overtreding van andere verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet wel ontheffing verkregen worden voor herontwikkeling (is ruimtelijke ontwikkeling).

6 CONCLUSIE

In het plangebied komen algemene broedvogels en de huismus voor waarvan het nest jaarrond is beschermd. Daarnaast is niet uit te sluiten dat de kade langs de Entreporthaven groeiplaatsen voor beschermde muurplanten herbergt en dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied.

Nader onderzoek naar de aanwezigheid en het gebruik van het plangebied door huismus, vleermuizen en muurplanten geeft meer inzicht in de functie van het plangebied voor deze beschermde soorten. Op grond van de verspreiding van beschermde soorten in het plangebied en de functie van het plangebied voor deze soorten kan exact bepaald worden welke negatieve effecten te verwachten zijn. Op basis hiervan kunnen maatregelen getroffen worden (zoals alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen en nestgelegenheid en leefgebied voor huismussen) waardoor negatieve effecten grotendeels gemitigeerd en/of voorkómen worden. Deze mitigatie is noodzakelijk, omdat ruimtelijke ontwikkeling waaronder de voorgenomen ingreep geschaard kan worden geen wettelijke geldig belang vormt vanuit Vogel- of Habitatrichtlijn. Een ontheffing voor vernietiging of beschadiging van nest of verblijfplaatsen kan daarom niet worden verleend.

Wanneer echter nesten en/of verblijfplaatsen aanwezig zijn in het te slopen gedeelte, vindt altijd *verstoring* plaats van de aanwezige nesten en/of verblijfplaatsen (zie paragraaf 5.2 en 5.4). Voor deze verstoring is ontheffing van de Flora- en faunawet nodig of dient volgens een goedgekeurde Gedragscode (muurplanten) gewerkt te worden. Voor verstoring is geen wettelijke belang vanuit de Habitatrichtlijn en/of Vogelrichtlijn nodig omdat verstoring niet in de Europese Richtlijnen wordt genoemd. Voor verstoring kan toetsing daarom plaatsvinden aan alle in de Flora- en faunawet genoemde belangen (waaronder ruimtelijke ontwikkeling).

Een ontheffing is (mogelijk) nodig voor het verstoren van huismus en vleermuizen. Voor overige broedvogels volstaat het werken buiten het broedseizoen of het ongeschikt maken van broedlocaties tijdens het broedseizoen. Voor muurplanten dient gewerkt te worden volgens de gedragscode van de Gemeente Amsterdam.

Het is aannemelijk dat negatieve effecten op beschermde soorten voorkómen kunnen worden en/of ontheffing verkregen kan worden voor het verstoren van nest- en verblijfplaatsen.

6.1 Vervolgstappen

- Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van muurplanten, huismus en vleermuizen en de functie van het plangebied voor deze soorten.
- Effectbeoordeling voorgenomen ingreep ten aanzien van de aanwezige beschermde soorten.
- Mitigatie- en compensatieplan
- Ontheffingsaanvraag resterende effecten

7 LITERATUUR

http://www.amsterdam.nl/toerisme-vrije-tijd/groen-natuur/ecologie/flora-fauna/flora/stadsplanten/bebouwing_0/
www.waarneming.nl
www.telmee.nl

=O=O=O=